

KIWAĆ (34) *vb impf*

inf kiwać (4). ◇ *praes 1 sg* kiwam (6). ◇ *2 sg* kiwász (1). ◇ *3 sg* kiwã (10). ◇ *3 pl* kiwają (3). ◇ *praet 3 sg n* kiwało (1). ◇ *3 pl m pers* kiwali (1). ◇ *con 3 sg m* by kiwał (1). ◇ *part praes act* kiwając (7).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Wykonywać czymś ruchy w obie strony, zwłaszcza w linii pionowej, machać; nutare Mącz; librare, vibrare Calag (34) : Nuto [...], Vítawicznie kiwam [możliwa też interpretacja jako czasownik zwrotny]/ pochilam fie. Mącz 255a; Strum K3v; Calag 434a.

kiwać na kogo, na co (3): RejKup Iv; RejZwierz 83; Lituus – Łaska krziwą wierzchu którą wiefzckowie na ptaki kiwaiąc wiefzczeli. Calep 609b.

kiwać czym (18): RejZwierc 75v; Bo ízáblą dobrey sławy z młodości nábywam/ Y części ią niż piorem nád wierzami kiwam. CzahTr K3; Przetom lekce rozumiał o wzgárdzonym koniu: [...] Co koło Bożey męki/ ná pułtym przyłogu/ Blińko domu łbem kiwa KlonWor 19, 76. Cf Zwroty.

Zwroty: »głową kiwać« = wyraz szyderstwa, zdziwienia, współczucia; movere caput Calag, Vulg; adnutare, annuere nutum a. toto capite, innuere, nuere, nutare Cn [szyk zmienny] (10): ZapMaz II Ł 7/112; A Sumnienie acz mjłczało Przethfie wfdy głową kywało Smieyaoz fię fthego doktora RejKup q2v, k5v; RejFig Bb5v; TEgo ieden niedobry poczał wyłławowác/ A ten głową kiwaiąc/ poczał fie dziwowác. RejZwierz 41; Calag 113b; KochPs 169; A ktorzy mimo chodźili/ bluźnili go/ kiwaiąc głowami śwerni/ y mowiąc: Ehei/ co rozwaláf kościoł/ á we trzy dni go buduiéfz: rátyy łamego siebie [bibl. Mar 15/29] LatHar 713 [przekład tego samego tekstu (2)] 700; WujNT Mar 15/29.

»palcem kiwać« = znak szyderstwa, lekceważenia (4): Iuż więc tám trudno fie śmiać trudno pálcem kiwác/ Kto tákiemi niciami będzie bramy słzywác. RejWiz 16; RejZwierz 83; Piękna to miłość ktora z łáfki bywa/ Omylna w oczy s thyłu pálcem kiwa. RejZwierc 225v, 219.

a. Jako znak umowny lub porozumiewawczy, zwykle wyrażający rozkaz lub przywołanie (11) :

kiwać na kogo, na co (8): PLeban kazał iáko Bog wielki dziw vczynił/ Pięć fet ludzi pięciorgiem chlebá był nákarmił. Klechá nań ftoiąc kiwa/ kfięże pięć tyfięcy RejFig Cc, Cc7v; Innuo, Kiwam ná kogo/ Dáyę znác. Mącz 255a; Strum L4v. Cf kiwać na kogo ze zdaniem dopełnieniowym; »palcem kiwać«.

kiwać na kogo ze zdaniem dopełnieniowym [aby] (2): GliczKsiąż H8v; Stołownicy iego ten obyczay wiedząc/ ná czytelniká kiwali/ gdy fię co takiego tráfiło/ áby prętko przebieżał SkarŻyw 292.

Zwroty: »kiwać głową« = znak zgody; adnuere(a. annuere), nuere Mącz [szyk zmienny] (2): Nuo, Kiwam głową/ przizwalam. Mącz 254d, 255a.

»głową kiwać« = znak odmowy (1): Renuo, Głową kiwam/ á zátzrałam/ dáyąc znác że nie chcę Mącz 255a.

»[na kogo] palcem kiwć« = porozumiewać się gestami (1): Iuż iáko głuch ná drugie muśifz pálcem kiwác/ Bo iuż tám trudno słufzney rozmowy vżywác. RejWiz 16v.

»palcem [na co] kiwać« = wskazywać (1): LIs Chártom vciekáiąc/ do chłopá przybieżał/ Y wlażł miedzy kupę drew/ áby tam vleżał. Gdy przybiegli Myfliwcy/ o Lińa pytáli/ Chłop rzekł/ izechmy go tu/ nigdzyey nie widáli. A pálcem ná drwá kiwa RejZwierz 121v.

Synonimy: chlustać, chwiać, chybać, kołysać, machać, opałać, ruszać, trząść.

Formacje współrdzenne cf KINAĆ.

Cf **KIWANIE**

KW